

KATEDRA TÖRTÉNELEMVERSENY

ROVATVEZETŐ: ELEK JÓZSEF, katedra.tortenelem@gmail.com

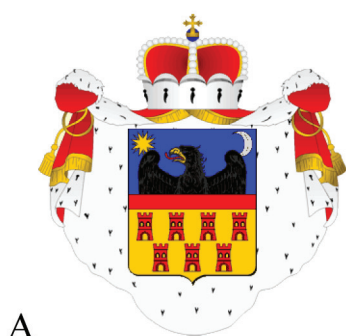
AZONOSÍTÓ SZÁM: 2023003

Zimná 1/32, Komárno 945 01

1. FORDULÓ – PRAGMATICA SANCTIO

1) Egy kis tartományvadász

A Habsburgok birodalma egy sok államból, tartományból összerakott, nem egységes birodalom. A képeken látható címerek csupán néhány ilyen Habsburg-birtokot képviselnek. Nevezd meg őket, majd írd a jellemzőket az utolsó oszlopba! (10 pont)

A

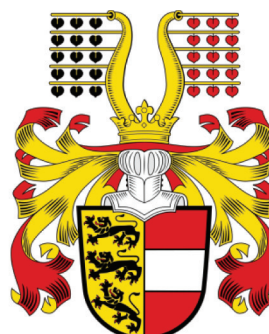
B

C

D

E

	A birodalom részének neve	A birodalom részéhez illő jellemzés
A	Erdély	Ennek a területnek Mária Terézia adta a nagyfejedelemség rangját
B	Szilézia	A tartomány szinte teljes egészében a poroszok uralma alá került
C	Osztrák Németalföld	A Pragmatica Sanctiót itt csak 1724-ben fogadták el
D	Csehország	1743-ban ennek az államnak az egyetlen női uralkodójává koronázzák
E	Karintia	Ebben az osztrák tartományban is foglalkozott a parasztok helyzetével

Mária Terézia ebben az osztrák tartományban is foglalkozott a parasztok helyzetével – A Pragmatica Sanctiót itt csak 1724-ben fogadták el – 1743-ban ennek az államnak az egyetlen női uralkodójává koronázzák – Ennek a területnek Mária Terézia adta a nagyfejedelemség rangját – A tartomány szinte teljes egészében a poroszok uralma alá került.

2) A lányok, a lányok...

Soha nem tapasztalt baj érte a Habsburg-házat: a kihalás veszélye fenyegette! A család csupa lányt tudott felmutatni, köztük van versenyünk főszereplője is. Keresd meg, kik a titokzatos Habsburg főhercegnők, akiknél tartásuk be a születési sorrendet is, majd írástok be vallomásuk betűjelét, ahogy a kisfiúnál példaként feltüntettem! (10 pont)

Mária Anna	Mária Jozefa	Mária Amália	Mária Terézia	Mária Anna	Lipót János
C	F	D	B	E	A

- A – Nem sok esélyt kaptam a sorstól, pedig mindenki az én születésemre várt, hogy legyek a birodalom örököse.
 B – Én voltam a kiszemelt örökös, pedig nem én voltam a család nőtagjai közt a legidősebb.
 C – Fizikailag is távol voltam attól, hogy trónigénnyel lépjek fel, ugyanis a portugál király felesége voltam.
 D – Házasságommal lemondattak trónigényemről, de férjem, a bajor választó erről másképpen gondolkodott. Ő szembe fordult unokatestvéremmel.
 E – Abban követtem nővérem példáját, hogy a férje öccséhez mentem feleségül.
 F – A lengyel király felesége lettem, idősebb vagyok trónra került unokatestvéremnél, a Pragmatica Sanctio mégis hátterbe szorított.

3) Forrás – részlet az 1723. évi II. törvénycikkből

Olvasd el a szöveget és az alapján válaszold a lenti kérdésekre! (8 pont)

„II. tc. Ő legszentségesebb császári és királyi felsége férfiágának magvaszakadtával (mely megszakadást Isten legkegyelmesebb távol tartani méltóztassék) az öröklési jogon való utódlást e Magyarországon és koronájában felséges osztrák házábanak nőágára is és pedig első helyen a fenntisztelt most uralkodó legszentségesebb császári és királyi felség részéről Németországban s azon kívül fekvő és Magyarországgal meg ehhez kapcsolt részekben, országokban és tartományokban, az előre bocsátott jog és rend szerint feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul, kölcsönösen és együttesen örökösödésileg birtoklandó más országokban és tartományaiban is megállapított elsőszülöttségi rendhez képest uralkodás és kormányzás végett átruházzák.”

- A) Melyik évben született a törvénycikk eredetije?
 B) Mi a neve az eredeti dokumentumnak (vagyis egy latin megnevezés)?
 C) Mit jelent magyarul e latin megnevezés?
 D) Ki adta ki az eredeti iratot?
 E) Hány gyermeke volt ennek a személynek, amikor az eredeti iratot kiadta?
 F) Magyarázd meg saját szavaiddal, mitől is tartsa távol Isten a királyi házat!
 G) 1723-ban valós volt ez a félelem? Indokold meg a válaszodat!
 H) A törvény alapján a Habsburg birodalom sok államát hányan öröklhetik – az előző feladatban megismert örökösök közül? Indokold meg a válaszodat a forrás alapján!

A	1	1713
B	1	Pragmatica Sanctio
C	1	gyakorlati rendezés
D	1	III. Károly
E	1	még nem volt gyermeke
F	1	hogyan férfiágon kihal a Habsburg-család
G	2	igen, valós volt a félelem, mert Károlynak nem volt fiúutódja
H	2	Csupán egy – a birodalom feloszthatatlanul és elválaszthatatlanul öröklődhet

4) Megszólalnak a kor szereplői

Kik mondhatták el magukról a lenti, egyébként kitalált, idézeteket? Nevezd meg magukat a személyeket is! (10 pont)

X – Nem lehettem király, de császár igen. Hadvezérnek sem voltam jó, de a pénz forgatásához értettem. Csinos magánvagyonot hoztam össze.

Y – Csallóközben láttam meg a napvilágot, majd pályám csúcsaként évekig a Haditanács elnöke voltam. Berlint is megsarcoltam.

V – Egy ütőképes hadsereget örököltem, mégis, első győztes csatámról azt hittem, hogy elvesztettem és eliszkoztam a csatateréről.

W – A poroszok ereje engem is zavart, ezért 1746-ban szövetséget kötöttem Mária Teréziával.

Z – A birodalom irányítása elavult, hadserege nem ütőképes. Pragmatica Sanctio helyett gazdasági és hadászati reformokat kellett volna megvalósítani.

	A	B	C	D	E
személy	II. Frigyes	Lotharingiai Ferenc	Savoyai Jenő	Hadik András	II. Erzsébet orosz cárnő
idézet	V	X	Z	Y	W

5) Az ifjú királynő (10 pont)

„Mindenkitől elhagyatva, egyedül a magyarok hűségéhez és ősi vitézségéhez folyamodhatunk...” (Mária Terézia)

A	Pozsonyban
B	1741 szeptemberében
C	Vitam et sanguinem pro rege nostro! – Életünket és vérünket a királynőért!
D	A latin ekkor még az ország hivatalos nyelvének számított.
E	Sed avenam non! – De zabot nem adunk!
F	A jelenetet hosszas tárgyalások követték, hogyan élelmezzék a hadsereget.
G	A csecsemő József, a későbbi II. József magyar király
H	gróf Pálffy János
I	1711-ben az ő segítségével született meg a szatmári béke
J	1722-ben nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a rendek elfogadják a Pragmatica Sanctiót

6) Mária Terézia háborúzik – Európa háborúzik

Tudjuk, hogy a királynőnek a trónra lépésétől kezdve háborúval kellett kivívnia jogát apja örökségéhez. Az ő uralkodása alatt vívott két nagy háború sok változást hozott a világban is, időközönként megváltoztak az országok egymáshoz való viszonyai is. Írd be a táblázatba, milyen volt a kapcsolata a párosított országoknak: „szövetséges” vagy „ellenséges” (10 pont)

osztrák örökösödési háború			hétéves háború		
Habsburg birodalom	ellenségek	Porosz Királyság	Habsburg birodalom	ellenségek	Porosz Királyság
Habsburg birodalom	szövetséges	Nagy-Britannia	Habsburg birodalom	ellenségek	Nagy-Britannia
Porosz Királyság	szövetséges	Francia Királyság	Habsburg birodalom	szövetséges	Francia Királyság
Bajor fejedelemség	ellenségek	Habsburg birodalom	Szász fejedelemség	ellenségek	Porosz Királyság
Francia Királyság	ellenségek	Nagy-Britannia	Francia Királyság	ellenségek	Nagy-Britannia